

μεταβαίνουν εις Βισβάδεν ὅπως πίνωσι ἐξ αὐτοῦ, βλέπουσι συχνὰ διακανονιζομένην θαυμασίως τὴν παρ' αὐτοῖς λειτουργίαν τῆς πέψεως. Δύναται τις νὰ λαμβάνη κάλλιστα τὸ Βισβάδεν ἐν τῷ οἴκῳ του, ὅπως λαμβάνει τὸ Βισσὺ ἐν τῷ οἴκῳ του. Τίποτε ἀπλούστερον τούτου, ἀρκεῖ νὰ ἤξεύρη νὰ μεταχειρίζηται δεόντως τὴν ἀλατοθήκην του. Δύναται τις νὰ συμπληρῇ τὴν θεραπείαν, διανέμων εἰς ὄλον τὸν ἐνιαυτὸν τὰ 30 λουτρά τὰ ὅποια θὰ ἐλάμβανεν ἐν Βισβάδεν· τὰ λουτρά τῶν 40 βαθμῶν ἐπιδρῶσι πάντοτε εὐεργετικῶς εἰς τοὺς ἀρθρικούς, εἴτε ἀλμυρὰ εἶνε εἴτε μὴ· καὶ ὅσον θερμότερα εἶνε, τόσον καλλίτερα.

Δὲν διατεινομαι ὅτι ἐξήντησα τὸ μέγα θέμα τῆς δυσπεψίας τῶν ἀρθρικών. Ἄλλὰ χωρὶς νὰ ἀρνηθῶ τὴν χρησιμότητα τῶν θερμῶν ἰαματικῶν λουτρῶν, τῶν πρωϊνῶν περιπάτων, τῶν ξηρῶν ἐντρίψεων καὶ τῆς γυμναστικῆς νομίζω ὅτι ὑφείλω νὰ τάξω πρό αὐτῶν τὴν μακρὰν μάσσησιν τοῦ κρέατος, τὸν μετριασμόν τοῦ ποτοῦ, τὴν χρῆσιν τοῦ ἀλατος, ἧτις οὐδαμῶς ἐπαυξάνει τὴν δίψαν των, καὶ τέλος, εἰς τινὰς περιστάσεις, τὴν ἐντελῆ κατάργησιν τοῦ οἴνου. Πιστεύω ὅτι οἱ ἀκολουθοῦντες τὰς συμβουλὰς ταύτας, δύνανται ἀφόβως νὰ γευματίζωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐνῶ τὰ μεγάλα γείματα, ἐνθα παρχειάζονται ὅλοι οἱ κανόνες οὗτοι, εἰσὶν ἀπολύτως ὀλέθρια διὰ μέγαν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῶν πόλεων.

(Ἐξ τοῦ γαλλικοῦ)

JALVA

ΤΑ ἘΝ ΤΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΦΗ

Β'.

Ἡ σχολὴ τῆς Ἑτων ἀνέκαθεν ἐκαλλιέργησε τὸ παίγνιον Κρίκετ, τοῦ ὁποῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἴσως ἡ Ἀκκαδημία. Ἡ καταγωγή τοῦ παίγνιου εἶνε ἀρχαιστάτη· διὸ οἱ ἀρχαιολόγοι δὲν ἐλείψαν ν' ἀναζητήσωσιν τὰς πρώτας ἀπαρχὰς αὐτοῦ εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους, καὶ οἱ μὲν ἐλληνισταὶ ἐνόμισαν ὅτι εὐρον ἵχνη τῆς ἡδῆ ἐν τῷ Ὀμήρῳ, οἱ δὲ παλαιογράφοι θετικώτερον ἀνήγαγον αὐτὸ μόνον μέχρι τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος. Ἀποδειγμένον φαίνεται ὅπως δῆποτε, ὅτι ἡ ὑπὲρ τοῦ «εὐγενοῦς παίγνιου» ἀγάπη ἦτο ἡδῆ διακειχυμένη ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἐλισάβετ. Ἄλλὰ τὴν μεγάλην σημασίαν του προσεκτήσατο τὸ Κρίκετ κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος, γενόμενον ἢ κατὰ προτίμησιν διασκέδασις πᾶσων τῶν τάξεων ἐν τῷ ἀγγλοσάξωνικῷ κόσμῳ καὶ ἀσκούν· ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως αὐτῶν ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν ἴσως ὑπερβάλλουσιν ἐνίοτε, ἀλλ' ἢ οὐδεὶς δύναται νὰ περιφρονήσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ.

Ὁ δραστηριώτερος πρᾶκτωρ πρό διάδοσιν τοῦ Κρίκετ ὑπῆρξεν ἐν Marylebone κρικετικὴ λέσχη, ἰδρυ-

θεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος, καὶ διατηρηθεῖσα, τρόπον τινὰ, ὡς τὸ κοινουβούλιον ἢ μάλλον ὡς τὸ Jourey - Club καὶ ὡς ἀνεγνωρισμένος κριτῆς διὰ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὸ παίγνιον τοῦτο. — Ὀλίγον μετὰ ταῦτα κάποιος Θωμᾶς Λόρδος, ἐλθὼν ἐκ Σκωτίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐνοικιάσῃ ἐν Λονδίνῳ μέγα γήπεδον διὰ νὰ σχηματίσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸ διὰ τὸ Κρίκετ κατὰλληλον πεδίου. Ἄλλ' ἐξεδιώχθη βραδύτερον καὶ ἠναγκάσθη, τὸ 1814, ν' ἀγοράσῃ ἀντὶ 775,000 φράγκων, ἐν τῷ Regent Park μέγα γήπεδον, ἐφ' οὗ ἰδρυσε τὴν ἐπιχείρησιν του, ἧτις μέχρι τῆς σήμερον φέρει ἀκόμη τὸ ὄνομά του. Ἐκεῖ κατ' ἔτος συγκροτοῦνται οἱ ἐκ παραδόσεως ἀγῶνες μεταξὺ τῶν λέσχων τοῦ Marylebone καὶ τοῦ Middlesex, μεταξὺ τῆς σχολῆς τῆς Ἑτων καὶ τῆς τῆς Χάρρωθ, μεταξὺ τοῦ Ὁξφορντ καὶ τοῦ Καίμπριτζ, μεταξὺ εὐγενῶν καὶ ἀστῶν κτλ. τοὺς ἀγῶνας τούτους παρακολουθεῖ μετὰ πάθους ἀπειρον πλῆθος θεατῶν, χαιρετῶντων διὰ τῶν ἐπευφημιῶν των ἐκάστην ἐπιτυχίαν καὶ διὰ τῶν εἰρηνικῶν γελῶτων αὐτῶν πάσαν ἀδεξίαν κινήσιν. Στερεὸν καὶ ὠραῖον περίπτερον περιλαμβάνει τὰ ἀρχεῖα τῆς λέσχης, τὰς αἰθούσας τῶν συνεδριάσεων, τὴν βιβλιοθήκην, τὸ τεχνικὸν μουσεῖον καὶ τὴν πινακοθήκην. Σκηναὶ δὲ ζωρῶς χρωματισμέναι παρέχουσιν ἄσυλον ἐν καιρῷ βροχῆς, καὶ εἰς τοὺς ἀγωνιστάς, καὶ εἰς τοὺς θεατάς. Πρὸς συμπλήρωσιν ἐρχονται ξενοδοχεῖα καὶ ἀναψυκτήρια (buffets), δι' ὧν τὸ σύνολον λαμβάνει ὄψιν ἵπποδρομίου, πρὸς τὸ ὁποῖον ἄλλως πολὺ προσομοιάζει καὶ κατὰ τὴν κερδοσκοπικὴν ὄψιν.

Σήμερον ὅλοι οἱ Ἀγγλοὶ καλλιεργοῦσι τὸ Κρίκετ ἀπὸ τοῦ δουκὸς καὶ πατρικίου μέχρι τοῦ γεωργοῦ. Εἰς ἐποχὰς τινὰς καὶ ἡμέρας, ἰδίως τὸ Σάββατον, δὲν ὑπάρχει πόλις καὶ κώμη βρεττανικῆ, ἧτις νὰ μὴ ἦναι περιεζωσμένη ὑπὸ ὁμίλων κρικετιστῶν πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας. Ἡ Ἀγγλίς, ἡ Σκωτία καὶ ἡ Ἰρλανδία δὲν ἀρκοῦσι σχεδὸν ἂν διέλθητε τὰς θαλάσσεις καὶ τοὺς ὠκεανούς, πανταχοῦ ὅπου θ' ἀκούσητε τὸ γές, ἐν Κίνα, καὶ Ἰαπωνίᾳ, ἐν τῇ Ἰνδικῇ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ, ἐν τῇ Ὠκεανίᾳ καὶ τῇ Ἀμερικῇ, θ' ἀπαντήσητε τὸ Κρίκετ καὶ τοὺς κρικετιστάς.

* * *

Ἡ ἑκτακτος δημοτικότης τούτου ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἀναμφισβητήτου ἀξίας αὐτοῦ, ὡς φυσικῆς ἀσκήσεως, ἐπὶ τέλους ἐστρεψε τὰς κεφαλὰς τῶν θιασωτῶν του. Δὲν ἀρκοῦνται πλέον νὰ τὸ θεωρῶσιν ὡς καλὸν ὑπαίθριον ἀγῶνα θέτοντα εἰς κινήσιν τοὺς σπουδαιότερους μῦς, καὶ ἀνεπτύσσοντα τὴν ρώμην καὶ τὴν εὐκαμψίαν, ἀλλὰ μεταβάλλουσιν αὐτὸν καὶ κἄτι τὸ τεράστιον, τὸ ὑπεράνθρωπον, τὸ ὑπερφυσικὸν καὶ σχεδὸν τὸ ἱερὸν—τὸ σύμβολον ἅμα καὶ τὴν σχολὴν τῶν ἀγγλοσάξωνικῶν ἀρετῶν, τὸ ἰνδαλμα τῆς πατρίδος, τὸ παλλάδιον τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν... καὶ τίς εἶδεν ἀκόμη τί.

Κατ' οὐσίαν τὸ κυριώτερον προτέρημα τοῦ Κρίκετ, ὑπὸ ἀγγλικὴν ἔποψιν, εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸς αὐ-

τοῦ χαρακτήρ, ὁ δρατὸς δεσμός ὁ συνδέων τὰ διεσπαρμένη μέλη τοῦ ἀποικιακοῦ κράτους των. Ἐλαβε δὲ ἰδίως τὸν χαρακτήρα τοῦτον, ἀφότου γίνεται λόγος περὶ ἡμοσπονδίας τοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ κόσμου. Οἱ αὐστραλιανοὶ κρικετισταὶ ἔλαβον τὴν ἕξιν νὰ ἐρχῶνται εἰς τὴν μητρόπολιν, ὅπως συναγωνίζονται κατὰ τοὺς ἐτησίους ἀγῶνας· ἀφ' ἐτέρου δὲ, οἱ διασημότεροι κρικετισταὶ μεταβλίνουσιν ἐκεῖ ἵνα δεῖξουν τὴν τέχνην των, καὶ καθ' ὁδὸν σταθμεύουσιν εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας, οὓς ἡ ἀγγλικὴ ἀρχὴ κατέχει ἐγκατεσπαρμένους ἐν τῇ ὑφ' ἡλίου. Εἶνε καὶ τοῦτο εἰς τρόπον τῆς αὐτοκρατορικῆς πολιτικῆς, δι' οὗ τίτλον ἀποκαλοῦσιν οἱ ἄγγλοι τὴν πολιτικὴν ἣτις μεριμνᾷ περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς φυλῆς ὅλης.

Ἄξισημειώτον γεγονός, καὶ ἀποδεικνῶν ὅτι μόνη ἡ ἀγγλικὴ φυλὴ ἔχει τὴν ἰδιάζουσαν δεξιότητα διὰ τὸ παίγνιον τοῦτο εἶνε, ὅτι οὐδέποτε ὤφθη ξένος δρέπων ἐπιτυχίας ἐν αὐτῇ, ἢ καὶ λαμβάνων ζωηρόν τι ἐνδιαφέρον. Εἶνε ὡς μία ἀγνωστος γλῶσσα διὰ τ' ἄλλα ἔθνη. Δὲν εἶνε σπάνιον ν' ἀπκνήσητε ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἐγκατεστημένους ἀπὸ εἰκοσαετίας, καὶ τριακονταετίας ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ μέχρι τῶν μυελῶν τῶν ὀστέων διαβεβρηγμένους διὰ τῶν ἀγγλικῶν ἐθίμων καὶ ὅμως μὴ καταλαμβάνοντας οὐδὲ γὰρ περὶ Κρίκετ, ἂν καὶ τὸ εἶδον παιζόμενον ἑκατοντάκις. Τὸ παίγνιον τοῦτο τοῖς φίνεται ὡς τι τερατῶδες, ἀκατανόητον, ὡς μία τοπικὴ μορμανία.

Τὸ νὰ παίζωσι κατ' ἀρέσκειαν οἱ παῖδες, τὰ μειράκια τῶν δεκαπέντε ἢ δεκαεξ ἑτῶν, δὲν ἔχει τι τὸ ἄιοπον· ἄλλ' ὅταν ἄνδρες τέλειοι, σοφοὶ, κληροκοὶ μὲ λευκὸν λαϊμοδέτην, ἐπίσκοποι, σοβαροὶ νομοδιδάσκαλοι, ἐνδοξοὶ πολιτευταί, διατηρῶσι μέχρι γήρατος τὸ πάθος τοῦ Κρίκετ, ἀκολουθῶσι τὰς ἐτησίαις συνελεύσεις, συζητῶσι μετὰ ζέσεως τὰ ἐπισημόδια, αὐτὸ, λέγουσιν οἱ ξένοι ὑπερβαίνει πλέον τὰ ὅρια τῆς κοινῆς ἀντιλήψεως. Λησμονοῦσιν ὅμως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ πολὺ ἐκεῖνο δι' ὃ κατέβλεκε κόπους μεγάλους, καὶ βεβαίως δὲν ὑπάρχει σωματικὴ ἀσκήσις δι' ἣν πρέπει νὰ κοπιᾷ τις τόσον, ἂν θέλῃ νὰ διαπρέψῃ, ὅσον διὰ τὸ Κρίκετ. Μία ὥρα ἀσκήσεως καθ' ἑκάστην ἐπὶ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι ἐτη, ὑπὸ τοὺς ἀρίστους τῶν διδασκάλων, μόλις ἀρκοῦσι, κατὰ τὸ λέγειν τῶν εἰδημόνων, διὰ ν' ἀποκτήσῃ τις τὸν μέσον ὅρον τῆς τέχνης ταύτης. Ἄλλ' ἂν τόσους κόπους καὶ ἐπιμελείαν κατέβαλλε τις λ.χ. πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ βιολοῦ, ἴσως θὰ ἐγίνετο δευτερός Παγκονίνης. Μεθ' ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει ν' ἀρχίσῃ τις καὶ ἀπὸ πρωῒμωτάτης ἡλικίας. Φίλος τις ἠρώτα ἕνα πρῶην ὑπουργόν.

— Ὁ υἱός σας θὰ γίνῃ ἄρ' ἄρ' οὕτω καλὸς κρικετιστὴς ὡς σεις ;

Οὐδέποτε θὰ γίνῃ τεχνίτης, φεῦ, ἀπήνητησεν ὁ ὑπουργός. Φαντασθῆτε, ἀφοῦ εἰς ἡλικίαν ἐξ ἑτῶν ἀκόμη δὲν ἠμπόρετε ν' ἀρχίσῃ, ἕνεκα τῆς υγιείας του.

* * *

(Σ. Α. - Ἐνταῦθα ἔπεται μακρὰ περιγραφὴ τοῦ παίγνιου, ἀρκετὰ περίπλοκος, ἀλλὰ καὶ περιττὴ ἴσως διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Φιλ. Ἀκροπόλεως.» Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ παίγνιον συνίσταται κατ' οὐσίαν εἰς τὸ ρίψιμον μιᾶς ὀγκώδους ξυλίνης σφαίρας ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ὁμίλου τῶν παιζόντων κατὰ ξυλίνων ὀ.υρμάτων πρὸς καταστροφὴν αὐτῶν, ὑπερασπιζομένων ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου ὁμίλου· ἡ τέχνη ὅλη συνίσταται, παρὰ μὲν τῶν ἐπιτιθεμένων, ἦτοι τῶν ριπτόντων τὴν σφαῖραν, ὅπως ἐξαπατήσωσι τὸ ὄμμα τοῦ ἀντιπάλου των καὶ δώσωσιν εἰς αὐτὴν διέυθυσιν, ἣν ἐκεῖνος δὲν ἀναμένει, παρὰ δὲ τούτου ὅπως ἀντιλαμβάνεται ἐγκαίρως τῶν τεχνασμάτων τούτων καὶ προφθάνῃ ὅπως διὰ μακρᾶς τινος ξυλίνης πλακῆς, ἣν κρατεῖ ἀποκρούει ἐγκαίρως τὴν σφαῖραν, μετὰ τὴν ἀπόκρουσιν δὲ αὐτῆς, νὰ ὁρμήσῃ εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπαιδον, τοῦ ὁποῦ ἀρκεῖ νὰ ψαύσῃ τὰ σύνορα ὅπως κερδήσῃ ἕνα πῦντον τοῦ παίγνιδίου. Τὸ παίγνιον τοῦτο συνδέει οὕτω ἀσκήσεις τῆς δράσεως τῶν μυῶνων τῶν χειρῶν, τῶν ποδῶν καὶ ὅλου ἐν γένει τοῦ σώματος.)

* * *

Ἐπ' ἐσχάτων ὅμως παρειαέδυσαν οἱ ἐπαγγελματίαι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, καὶ βλέπει τις ἀνθρώπους ἔχοντας ἔργον τὸ νὰ περιέρχωνται τὰ διάφορα μέρη ἐνθα ἐξάγονται τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ νὰ ἀποδύωνται εἰς αὐτοὺς χάριν κέρδους. Κατήνησε μάλιστα, ὅταν διεξάγωνται οἱ κρικετικοὶ ἀγῶνες μετὰξὺ δύο Πανεπιστημίων, καθ' οὓς κεντάται ἡ ἄμιλλα εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, νὰ καταγραφῶσιν ὡς φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου τοιοῦτοι ἐπαγγελματίαι, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἐξασφαλίσουν τὴν νίκην κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πάλης.

Ἐπὶ τέλους, τὸ παίγνιον τοῦτο ἀποτελεῖ τέχνην δυσκολωτάτην, εἰς ἣν δὲν δύναται νὰ διαπρέψῃ τις ἂν δὲν καταβάλῃ τὴν δραστηριότητα καὶ ὄλον τὸν καιρὸν του. Ἀρχίζει τις νὰ τὴν ἐκμανθᾷ εἰς ἡλικίαν τεσσάρων ἐτῶν, γυμνάζεται ἐπὶ ἐν τέταρτον αἰῶνος, καὶ δὲν κατορθοῖ νὰ ἐκμάθῃ αὐτὴν εἰμὴ δι' ἐπιμελείας μεγάλης, διὰ πολυδαπάνων καθηγητῶν καὶ διὰ ἀπωλείας πολυτίμου χρόνου. Καὶ κατόπιν, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πρόκειται νὰ δρέψῃ τις τὸν καρπὸν τόσων κόπων διὰ λαμπρᾶς νίκης, εὐρίσκειται παρηγωνισμένος πρὸ τοῦ τυχόντος ἀκροβάτου, ὅστις κερδιζέει τὴν νίκην ταύτην ἀσφαλέστατα.

Ἄρ' ἄρ' εἶνε ἀξίον τοῦ κόπου ; Καὶ ἂν τὸ Κρίκετ δὲν χρησιμεύει ἐν τῇ πραγματικότητι εἰς ἄλλο τι ἢ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν μυῶν, δὲν ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο ἄλλα μέσα ταχύτερα καὶ ἀπλούστερα ;

* * *

Κατὰ δεύτερον λόγον, ἔρχεται τὸ παίγνιον τοῦ σφαιρινοῦ ἀσχοῦ (Footbaff), ὅπερ κατ' ἐξοχὴν παίζεται ἐν τῇ Σκολῇ τῆς πόλεως Bughy· Τοῦτο παίζεται κατὰ τὸν μεσαιῶνα εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνοῦ ὑπὸ τοῦ χυδαιότερου ὄγλου, ἐπειδὴ ὅμως συνέβαινον πολλὰ δυστυχήματα, ἀφορίσθη μὲν ὑπὸ τῆς

Ἐκκλησίας, ἀπηγορεύθη δὲ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου παραδόξως πῶς ἀνέκυψεν εἰς μέσον καὶ ἐγένετο δευτὸς ὑπὸ τοῦ ρηθέντος πανεπιστημίου. Γενικὴ κατακραυγὴ ἠγέρθη τότε ἐν ὅλῃ τῇ Ἀγγλίᾳ, ἀλλ' ὡς συμβαίνει πάντοτε, παρουσιάσθησαν καὶ οἱ συνήγοροί του, ἐξαίροντες τὴν ἀσκησιν ὡς ἐξόχως ἀνδρικήν, καὶ ὡς τοιαύτην συνάδουσαν πρὸς τὸν ἀνδρεῖον βρεττανικὸν χαρακτήρα, καὶ, ὡς ἦν ἐπόμενον, κατίσχυσεν ἡ γνώμη τῶν τελευταίων.

Τὸ παίγνιον οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ σφαῖρα ἐκ βαείου δέρματος, διαμέτρου ὀκτὼ ἢ δέκα δακτύλων, τὴν ὁποίαν οἱ παῖκται, διηρημένοι εἰς δύο ομίλους, λακτίζουσι διὰ τοῦ ποδῶς ὅπως τὴν ρίψουν ὁ εἰς κατὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ ἄλλου· πρὶν ὅμως εἰς τῶν παικτῶν προλάβῃ νὰ δώσῃ τὸ λάκτισμα μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης δυνάμεως, ὁμοῦσιν οἱ ἀντίπαλοι νὰ προφθάσῃ νὰ τὸν ἐμποδίσουν· ἐκεῖ συγκροτεῖται τότε πάλη, τίς νὰ πρωτολακτίσῃ τὴν σφαῖραν κατὰ τοῦ στρατοπέδου τῶν ἀντιθέτων, καὶ ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ διαμείβονται ἐνίοτε, ὡς εἰκὸς, καὶ λακτίσματα κατὰ τῶν κνημῶν αὐτῶν τῶν συμπαικτῶρων.

Ἡ βαναυσότης τοῦ παίγνιου τούτου μεθ' ὅλας τὰς γυμναστικὰς ἀρετὰς του, εἶνε προφανῆς καὶ δικαίως ὁ γάλλος ἐπικριτὴς ἐπιλέγει: Καλλίτερον εἶνε ν' ἀφήσωμεν τὴν ἀσκησιν αὐτὴν εἰς τοὺς γειτονὰς μας, ἕως ὅτου τὴν ἀηδιάσουν καὶ αὐτοὶ ὅσον οἷόν τε ταχέως. (Ἐκ τοῦ παρισινοῦ «Χρόνου»)

Ο ὙΠΝΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΤΩΝΟΣ

Ἡ τεραστία τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀνάπτυξις κατὰ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις ἐν τῇ ἐποχῇ μας, κπέδειξε τόσον μικρὰς καὶ ἀνεπαρκεῖς τὰς δυνάμεις ἑνὸς ἀνθρώπου πρὸς οἰανδήποτε γενναίαν ἐπιχείρησιν τοῦ εἶδους τούτου, ὥστε τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐπεβλήθη ὡς ὑπέροχος ἀνάγκη, καὶ ἐπεκράτησεν ἐπὶ τοσοῦτον ἐν πάσαις τὰς σχέσεσι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς πολιτικαῖς, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε. Δικαίως λοιπὸν θὰ ἠδύνατό τις ν' ἀποκαλέσῃ τὴν ἐποχὴν μας ἔποχὴν συνεταιρικῆν ἢ συμμοῦ. Δυστυχῶς ὅμως, τὸ τοιοῦτο πνεῦμα ἤρξατο ἐπικρατοῦν ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων, καὶ ἐπὶ λογοτεχνικῶν προϊόντων, ταχέως δ' ἴσως ἴδωμεν καὶ εἰκόνας ἢ ἀγάλματα συνεταιρικῶς ὑπὸ πλειόνων καλλιτεχνῶν ἐπεξεργασμένα, ἢ καὶ μελοδράματα καὶ ἄλλας μουσικὰς συνθέσεις, ὥστε, ὅπως λέγεται ἐπὶ τῶν ἐπιφυλλίδων, καὶ τῶν ἀγγελιῶν δραματικῶν ἔργων καὶ μελοδραμάτων. «Κείμενον ὑπὸ τῶν κυρίων Μ. καὶ Κ.» νὰ γράφηται καὶ «Μουσικὴ ὑπὸ Γ. καὶ Χ.» Οὐδὲν παράδοξον οὐδ' ἀπίθανον ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν βασιλεύει τὸ λογιστικὸν πνεῦμα τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, διὰ τοῦτο καὶ λογοτεχνικὰ ἔργα εἶνα ἔχοντα πατέρα καὶ δημιουργὸν καὶ ἑνὸς πνεύματος τὴν σφραγίδα φέροντα, εἶνε τὴν σήμερον λίαν σπάνιον· ὁ κόσμος εἶνε συνηθισμένος ἤδη καὶ κατὰ τοῦτο εἰς ἔργα συν-

ταιρικὰ, νόθα τέκνα πολλαπλῆς πατρότητος, οὐδὲν κοινὸν ἔχοντα πρὸς τὰ γνήσια καὶ ἀκηλιδωτὰ προϊόντα μιᾶς ποιητικῆς ἐμπνεύσεως καὶ μεγαλοφυΐας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ πάντες οἱ φίλοι τῆς ἀληθοῦς ποιήσεως, μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ προθυμίας ἀποδέχονται καὶ ἀναζητοῦσι τὰ μονοκάμωτα ποιητικὰ ἔργα, καὶ μάλιστα τὰ ἔμμετρα, τὰ ὅποια εἶνε καὶ σπανιότερα. Εὐεξήγητον λοιπὸν εἶνε, διὰ τὸ τόσον ἐφειλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν φίλων τῆς λογοτεχνίας καὶ τῶν λογοκριτῶν, τὸ ἔρτι ἀπὸ σκηνῆς διδαχθῆν πεντάπρακτον δράμα τοῦ νεοαρῶ ποιητοῦ καὶ βουλευτοῦ Μασσαλίας Clovis Hugues μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν «Ὁ ὕπνος τοῦ Δαντῶνος». Τὸ νεοφανὲς ὅμως τοῦτο ἔργον εἶνε ἕξιον προσοχῆς καὶ δι' ἄλλους λόγους, διὰ τὸ θέμα δηλ. αὐτοῦ καὶ τὸν ποιητὴν του. Ὁ κ. Clovis Hugues ἦτο μέχρι τοῦδε γνωστὸς μᾶλλον ὡς λυρικός ποιητὴς μετρίως ἀξίας, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἀξιόλογος κατὰ τὴν σημερινὴν σπάνιν τοιούτων ἐν Γαλλίᾳ, τὸ ποιητικόν του δὲ τοῦτο δῶρον συνέτεινεν ὄχι ὀλιγώτερον ἢ τὰ ριζοσπαστικὰ του πολιτικὰ φρονήματα, ὅπως ἐκλεχθῆ ἱπανειλημμένως ἤδη βουλευτὴς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του Μασσαλιωτῶν. Εἶνε λοιπὸν τοῦτο τὸ πρῶτον δράματικὸν ἔργον ἀνθρώπου ἀρκετὰ ἤδη γνωστοῦ καὶ ὡς ποιητοῦ καὶ ὡς πολιτικοῦ, ὥστε δικαίως πᾶς τις περιεργάζεται νὰ ἴδῃ καὶ κρίνῃ αὐτά. Ἡ δὲ ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἶνε ἱστορικὴ, ἀλλ' εἰλημμένη ἐκ τῆς μεγίστης ἐποχῆς τῆς γαλλικῆς ἱστορίας, ἐκ τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ δὴ ἐκ τῆς δραματικωτάτης αὐτῆς περιόδου, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος μέχρι τοῦδε ἐπεχείρησε νὰ δραματολογήσῃ, καθ' ὅσον ἡ ὅλη γαλλικὴ ἐπανάστασις εἶνε πλήρες περιπετειῶν δράμα. Εἶνε λοιπὸν «Ὁ ὕπνος τοῦ Δαντῶνος» ἱστορικὸν δράμα, ὡς οἱ «Πέρσαι» τοῦ Αἰσχύλου καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Σαιξπήρου, τὸν ὁποῖον φαίνεται ὅτι εἶχεν ὡς πρότυπον του ὁ Μασσαλιώτης ποιητὴς, ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ εἰς πέντε πράξεις, ἐνῶ τὴν σήμερον σπανίως ὑπερβαίνουσι τὰς τρεῖς πράξεις τὰ συνεταιρικὰ δραματολογήματα, ἢ οὔτε κἄν διαίρουνται εἰς πράξεις ἀλλὰ μόνον εἰς σκηνὰς καὶ εἰκόνας. Εἶνε δὲ ἡ ὑπόθεσις τοιαύτη:

Μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ πρώτου τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἡγέτου Μιραβώ, ὁ ἐξοχὸς τῆς τῶν διαδόχων του ὑπῆρξεν, ὡς γνωστὸν, ὁ Δαντῶν, ὅστις παραδόξως ὁμοιάζεν ἐκεῖνον κατὰ τὴν ἀσχημίαν τοῦ προσώπου καὶ κατὰ τὸ στεντόρειον τῆς φωνῆς καὶ τὴν ἀνδρικήν καὶ ἀκατάσχετον ρητορείαν καὶ κατὰ τὴν τόλμην, μόνον κατὰ τὴν πολιτικὴν φρόνησιν καὶ ἐπινίκειον ὑπολειπόμενος αὐτοῦ. Οὐχ ἦττον δὲ γνωστὸν εἶνε, ὅτι μετὰ τὸν δευτέρου γάμον του ὁ Δαντῶν αἰφνης ἐγένετο χαλαρότερος καὶ μαλακώτερος, παρημέλει ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ πολιτικὰ καὶ ἐπεδίδθη ὅλος εἰς τὴν λατρείαν τῆς ὥραιας καὶ πνευματώδους συζύγου του, ἀποναρκωθείς ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος.

Τοῦτο εἶνε ὁ ὕπνος τοῦ Δαντῶνος, τοῦ δεινοῦ τούτου τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως λέοντος,